

***Må tidligst offentliggøres, når talen er holdt
Det talte ord gælder***

Folketingets formand Henrik Dam Kristensen, MF (S) Ved friluftsmødet i Flensborg Søndag den 12. juni 2022 kl. 14.15

Kære venner

Det er godt at stå her i dag. Masser af glade mennesker. Fin stemning. Dannebrog til tops i flagstængerne.

Det er ekstra dejligt at komme til årsmøde efter to magre år. I 2020 var der slet ikke noget årsmøde på grund af corona, og sidste år var programmet skåret kraftigt ned.

I år er aktiviteterne tilbage i fuldt omfang.

Optog, taler og underholdning. Som det skal være, når der er årsmøde.

Motto for årets møder er "Sydslesvig, mit valg". Jeg synes, det er et godt motto, fordi det siger noget om jer som mindretal.

At være dansksindet syd for grænsen er et helt andet valg end de mange valg, vi foretager hver dag uden at tænke så meget over det.

Jeres valg definerer jer som mennesker. Giver jer identitet.

I har valgt en dansk sindelagskultur. Selv om I til daglig lever i en tysk flertalskultur.

I fører en arv videre fra generation til generation.

En arv med dansk sprog og kultur.

Det er jeg både rørt og imponeret over.

Jeg var fuld af modsatrettede følelser på min køretur herved fra Grindsted, hvor jeg bor til daglig.

For det første var jeg glad og opstemt. Jeg har været gæst ved årsmøderne mange gange, så jeg vidste, hvad jeg havde i vente.

Men jeg følte også et lille stik i hjertet.

Jeg stiller nemlig ikke op til næste folketingsvalg, der skal afholdes senest den 4. juni næste år.

Det er altså sidste gang, jeg taler til jer på vegne af Folketinget.

Det er lidt vemodigt. Jeg kommer til at savne den stærke følelse af samhørighed.

Få steder føler jeg mig så dansk som her ved årsmøderne i Flensborg.

Jeg er sikker på, at min efterfølger vil have samme glæde ved at deltage i årsmøderne.

Men jeg blev også ramt af en anden stemning på vej herved.

En stemning fremkaldt af den tragiske situation i Ukraine.

Rusland har angrebet sin nabo Ukraine, der kun ligger en times flyvetur herfra.

Der er nu krig i Europa.

Heldigvis står de vestlige lande sammen om en kraftig fordømmelse.

Det er ikke kun en krig mellem to lande.

Det er også en krig, hvor Rusland angriber værdier som demokrati, frihed og national selvbestemmelse.

Med krigen har Rusland sat den internationale orden ud af kraft. En orden, hvor nationer taler sig til rette om uenigheder i stedet for at gribe til våben.

Mindretal i en flertalskultur kan være en sprængfarlig blanding.

Hensynet til mindretallet kan bruges som alibi for at gå i krig. Det er der mange historiske eksempler på.

Det er derfor, det er så enestående, at Danmark og Tyskland siden 1920 har givet mindretallene på begge sider af grænsen mulighed for at udleve deres sindelag.

Være dem de er. I fred og fordragelighed. Og med flertallenes anerkendelse og respekt.

Som dansksindede i Sydslesvig kan I leve med danskheden i hjertet og danske ord på tungen.

Der bliver ikke set skævt til jer af den grund. Tværtimod. Mindretallene er integreret som dem, de er.

Flensborg havde en dansksindet overborgmester fra 2011 til 2016, og Tønder fik ved det seneste kommunalvalg en borgmester fra det tyske mindretal.

Der er to grunde til, at den fredelige sameksistens lader sig gøre.

For det første fordi Danmark og Tyskland står på det samme værdigrundlag.

Sammen har vi skabt rammer for, at mindretallene både nord og syd for grænsen kan udleve deres

kultur.

Demokrati kendes ikke kun på, at flertallet bestemmer.

Det handler også om, at den stærke deler ud af magten. Lader mindretallet udfolde sig og komme til orde.

Det er f.eks. derfor, at SSW er fritaget fra fem procents spærregrænsen ved valg til den slesvig-holstenske Landdag.

Uden det privilegium ville det være svært for mindretallets parti at agere i øjenhøjde med de andre partier.

SSW gør det aktuelt historisk godt. Ved valget til Landdagen den 8. maj fik SSW 5,7 procent af stemmerne. Næsten en fordobling i forhold til 2017.

De 80.000 vælgere gav partiet fire mandater med en nordisk tilgang til de store emner. Velfærd. Miljø og klima. Infrastruktur og digitalisering.

Mindretallets parti har appel til mange.

Det vil jeg godt ønske tillykke med. Det er flot. Det er imponerende.

For det andet fordi det er sådan nogle som jer, der får sameksistensen til at fungere.

I formår at udleve jeres danskhed inden for tyske samfunds rammer. Det giver respekt og anerkendelse.

Folketinget giver hvert år cirka en halv milliard kroner til sydslesvigske foreninger.

Det er Sydslesvigudvalget, der fordeler pengene.

Jeg har selv siddet i udvalget og behandlet mange ansøgninger om støtte.

Danmark har en historisk forpligtelse til at støtte jer.

Og her går Folketinget i samme takt. I mine knap 30 år i Folketinget har der været fuld opbakning til det sydslesvigske mindretal.

Det betyder, at jeg har hele Folketinget bag mig, når jeg står her i dag og giver tilsagn om fortsat støtte.

Nu da coronaen endelig har sluppet sit greb, kan I som mindretal igen mødes til arrangementer.

De seneste to år har været hårde for os alle sammen. Men de har været særligt hårde for jer som mindretal.

Danskheden syd for grænsen står og falder med, at I kan mødes og være sammen med ligesindede.

Få besøg af kunstnere fra Danmark. Lytte til et foredrag. Have højskolesangbogen i hænderne og

syng "Jylland mellem tvende have".

Man kan ikke holde sin mindretalskultur i live, hvis man lever i små bobler hver for sig.

Mindretalskulturen skal hele tiden iltes. Det kræver samvær. Det kræver arrangementer.

Men hvad vil det egentlig sige at være dansk og dansksindet? kan man spørge. Hvilke værdier har vi til fælles? Jer syd for grænsen og os i Danmark.

Det handler selvfølgelig først og fremmest om dansk sprog og historie. Dansk kultur.

Dansk kultur står på nogle bærende ideer om fællesskab, solidaritet og tillid.

Vores forfædre – vikingerne – var eventyrlystne. De holdt sig ikke tilbage, dengang de tog på togt rundt i Europa. For nu at sige det pænt.

Man kan få den tanke, at det er som minde om dem, vi har to muskuløse vildmænd med køller i kongevåbnet.

Med tiden er vi danskerne blevet mere fredelige. Når man i dag ser en dansker med en kølle i hånden, er det som regel en golfkølle.

Vi har tillid til hinanden. Og til myndighederne.

Der er ikke penge under bordet, når vi skal have en sag behandlet hos myndighederne.

Den tillidsfulde tilgang kom også til udtryk, da vi bekæmpede corona. Vi gik ud fra, at vi hver især overholdt retningslinjerne og tog hensyn til hinanden.

Frihed under ansvar bragte os gennem coronaepidemien på en forholdsvis nænsom måde. Vi kunne bevare mere af vores frihed end i mange andre lande.

Noget tilsvarende gjorde sig gældende i Slesvig-Holsten.

Delstaten er holdningsmæssigt i familie med ikke alene Danmark, men Norden. Coronabekæmpelsen hos jer var meget anderledes end i de sydlige delstater.

Danskheden er de sidste 150 år formet af folkelige fællesskaber. Vi har lært, at vi bliver stærkere, når vi går sammen.

Tænk på andelsbevægelsen, fagbevægelsen og højskolebevægelsen. Tanken om fællesskab lever i dag videre i de mange foreninger.

I har på samme måde bevaret jeres egenart gennem jeres fællesskaber.

Danske børnehaver og skoler syd for grænsen er populære. De tiltrækker mange børn og unge uden for mindretallets kreds.

Succesen skyldes værdier, som mange kan se sig selv og deres børn i.

Hos jer er inspirationen fra den danske skoletradition tydelig. Medbestemmelse og tolerance. Gensidig respekt. Pædagogik baseret på blid disciplin.

Selv om læreren er en autoritet, behøver læreren ikke være autoritær.

Jeg er ikke ekspert på tyske skoler, men kyndige folk fortæller mig, at den tyske skolekultur er noget anderledes.

Jeg ved også, at det er populært, at jeres børn tager på højskole i Danmark.

Faktisk er der så mange, der vil have et skud dannelse, at der har været ventelister til flere højskoler i Syd- og Sønderjylland, hvor højskolebevægelsen af historiske grunde står særlig stærkt.

Jeg er glad for, at jeg på mit sidste årsmøde som formand for Folketinget kan sige, at det går godt for det danske mindretal.

I har fremgang. I kan igen mødes og holde danskheden i live.

Fordi det er jeres valg. Som både Danmark og Tyskland respekterer.

Jeg vil ønske alt det bedste for mindretallet i fremtiden.